DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022 Published by Vesnu Publications

بررسی ارتباط بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دختران دبیرستانی و مادران آن‌ها

الهه فخرالدین[1]، مریم عمیدی مظاهری[2]

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: شکل‌گیری تعارضات بین والدین و نوجوانان همواره از مشکلات رایج دوره نوجوانی است که در این دوره رخ می‌دهد. با توجه به این امر، مطالعه حاضر به منظور بررسی ارتباط بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دختران دبیرستانی و مادران آن‌ها در شهر اصفهان انجام گردید.

روش‌ها: مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی بود. اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه تعارضات خانوادگی از دیدگاه نوجوانان و والدین جمع‌آوری شد. جامعه پژوهش را ۲۲۰ نفر از مادران و دانش‌آموزان دختر دبیرستانی ناحیه ۳ شهر اصفهان تشکیل دادند. پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها توسط گروه هدف، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS گردید و توسط آزمون‌های همبستگی Spearman، آزمون t مستقل و آنالیز واریانس یک طرفه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بیشترین میزان تعارض بین دانش‌آموزان و مادران در حیطه‌های بلوغ جنسی، وضعیت تحصیلی و نوع ارتباط والدین با یکدیگر و کمترین میزان تعارض در حیطه‌های استقلال‌طلبی و آزادی نوجوان وجود داشت.

نتیجه‌گیری: لازم است که در جهت کاهش تعارض بین مادران و نوجوانان در حیطه‌های بلوغ جنسی، وضعیت تحصیلی و نوع ارتباط والدین با یکدیگر مداخله آموزشی مناسب طراحی و ارایه گردد.

واژه‌های کلیدی: تعارض خانوادگی، دختران نوجوان، ارتباط والد- فرزندی

ارجاع: فخرالدین الهه، عمیدی مظاهری مریم. **بررسی ارتباط بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دختران دبیرستانی و مادران آن‌ها.** مجله تحقیقات نظام سلامت ۱۳۹۶؛ ۱۳ (۳): ۳۷۲-۳۶۷

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۹/۲۸ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۲/۱۲

مقدمه

نوجوانی دوره‌ای است که در آن تغییرات بیولوژیکی، شناختی، روانی و اجتماعی به وجود می‌آید و این تغییرات، زمینه بروز مشکلات و اختلافات در خانواده‌ها را ایجاد می‌کند (۱). تعارض به شکل اختلاف نظر، مخالفت و بحث و جدل یکی از برجسته‌ترین انواع تعامل‌ها در سنین نوجوانی است. تعارض ناشی از تغییرات رشدی است و در اوایل نوجوانی که نوجوانان به دنبال کسب استقلال هستند، رخ می‌دهد (۳، ۲). تلاش والدین در جهت کنترل نامناسب نوجوان به خصوص در حوزه شخصی یعنی زمانی که نوجوانان برای داشتن استقلال تلاش می‌کنند، منجر به تشدید اختلافات بین والدین- نوجوانان می‌شود (۵، ۴). گاهی والدین استقلال را در نوجوانان سرکوب کرده و انتظارات خود را برای آن ها دیکته می‌کنند که نوجوانان این حقوق و قوانین والدین را نادیده می‌گیرند (۳) و هنجارها و محدودیت‌های ایجاد شده از سوی والدین را به چالش می‌کشند (۶).

درگیری مادر- نوجوان بیشتر از درگیری پدر- نوجوان است و در این میان، درگیری مادر و دختر بیشتر از سایر گروه ها است (۷). البته، بین پسرها و والدینشان نیز تعارض وجود دارد، اما فراوانی تعارضات در دختران بیشتر از پسران بوده است؛ به طوری که تعارض بین مادر- دختر در سنین ۱۳ تا ۱۹ سال در دختران بیشتر تکرار می‌شود (۹، ۸). اغلب ناسازگاری‌های بین مادران و دختران، خود را به شکل بحث‌های جزیی و غر زدن در مورد محدودیت زمان آمدن به خانه، ارتباط با دوستان، نظافت روزانه و طرز لباس پوشیدن نشان می‌دهد (۱۰، ۸). بر طبق گفته Bosco Georgetta و همکاران، اغلب به دلیل این که مادرها بیشتر از پدرها وقت خود را با دختران می‌گذرانند، بیشتر آن‌ها را تحت کنترل و نظارت دارند و اختلاف میان مادر و دختر شدیدتر به نظر می‌رسد (۱۱) Zhao و همکاران اشاره دارند که شدت درگیری والد- نوجوان به نوع روابط خانوادگی، فرایندهای کسب استقلال و رضایت از زندگی در نوجوان بستگی دارد (۱۲). Turliuc و Marici در پژوهش خود عنوان کردند که دخترها حساس‌تر می‌باشند و بیشتر وقت خود را با مادران می‌گذرانند و نظارت و کنترل از طرف والدین در مورد فرزندان دختر بیشتر از پسرها می‌باشد (۷). Cicognani و Zani نشان دادند که هرچه میزان تعارض بین مادر- دختر افزایش یابد، دختران سطح بالاتری از سرخوردگی را تجربه می‌کنند (۱۳).

پژوهش‌ها در مورد نوجوانان بسیار (۱۵، ۱۴)، اما تحقیقات به نسبت کمی برای بررسی حیطه‌های تعارض در روابط مادر- دختر پرداخته است (۹). به همین منظور، مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دختران دبیرستانی و مادران آن‌ها در شهر اصفهان در سال ۱۳۹۵ انجام گردید.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، کمیته تحقیقات دانشجویی و گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
۲- دانشیار، گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران
نویسنده مسؤول: مریم عمیدی مظاهری Email: maryamamidi@hlth.mui.ac.ir

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]
[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]

روش‌ها

مطالعه به روش توصیفی- تحلیلی انجام شد. نحوه انتخاب نمونه‌ها به این شکل بود که با مراجعه به لیست اسامی دبیرستان‌های دخترانه دولتی ناحیه ۳ شهر اصفهان، ۲ دبیرستان به تصادف انتخاب شد. با استفاده از جدول تصادفی و مراجعه به لیست اسامی دانش‌آموزان پایه نهم، تعداد ۲۲۰ نفر از دانش‌آموزان و مادرانشان انتخاب شدند. تمایل به شرکت در مطالعه جزء معیارهای ورود و زندگی با نامادری، ناپدری و یا سایر بستگان جزء معیارهای خروج در نظر گرفته شد.

روش انجام کار به این شکل بود که پژوهشگران پس از هماهنگی‌های لازم با آموزش و پرورش ناحیه ۳ و دریافت معرفی‌نامه، به مدارس مراجعه کردند و پس از توضیح اهداف پژوهش، پرسش‌نامه در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. مادران جهت تکمیل پرسش‌نامه از طریق تماس تلفنی و دعوت‌نامه‌ای که از طرف مدرسه برای آن‌ها ارسال شد، در مدرسه حضور پیدا کردند. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، اطلاعات وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ (version 20, IBM Corporation, Armonk, NY) گردید و توسط آزمون‌های همبستگی Spearman، آزمون t مستقل و آنالیز واریانس یک طرفه در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در مطالعه حاضر، برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه تعارض خانوادگی از دیدگاه نوجوانان و والدین که توسط نصیری و همکاران تهیه و تدوین شده بود، استفاده شد (۱۶). روایی بر اساس اعتبار محتوی و پایایی با روش ضریب Cronbach's alpha به دست آمده است. ضریب Cronbach's alpha پرسش‌نامه به ترتیب ۰/۷۶ و ۰/۷۵ گزارش شده بود. این پرسش‌نامه شامل دو بخش اطلاعات دموگرافیک و تعارض می‌باشد. قسمت تعارض شامل ۵۱ سؤال است که بر اساس مقیاس لیکرت ۴ گزینه‌ای (همیشه = ۴ و هرگز = ۱) نمره‌دهی شده است. بر طبق این پرسش‌نامه، نوع ارتباط والدین با یکدیگر، بلوغ جنسی نوجوان، استقلال‌طلبی، آزادی، کسب شخصیت و وضعیت تحصیلی نوجوان بررسی شد. ۴ سؤال مربوط به نوع ارتباط والدین، ۵ سؤال مربوط به بلوغ جنسی نوجوان، ۶ سؤال مربوط به رفتار اجتماعی نوجوان، ۹ سؤال مربوط به آزادی نوجوان، ۲ سؤال مربوط به استقلال طلبی، ۵ سؤال مربوط به وضعیت تحصیلی، ۱۶ سؤال مربوط به کسب شخصیت و ۴ سؤال مربوط به حیطه مورد اعتماد بودن نوجوان بود. برای مقایسه بهتر نمرات در حیطه‌های مختلف تعارض، میانگین نمرات از ۱۰۰ تراز شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر، ۵۵ نفر (۵۰ درصد) از دانش‌آموزان فرزند اول، ۴۴ نفر (۴۰ درصد) فرزند دوم، ۸ نفر (۷/۳ درصد) فرزند سوم و ۱ نفر (۰/۹ درصد) فرزند چهارم خانواده بودند. تحصیلات مادران ۱۴ نفر (۱۲/۷ درصد) زیر دیپلم، ۷۲ نفر (۶۵/۴ درصد) دیپلم، ۲۳ نفر (۲۰/۹ درصد) لیسانس و ۱ نفر (۰/۹ درصد) فوق لیسانس بود. ۱۶ نفر (۱۴/۵ درصد) از پدران مدرک زیر دیپلم، ۶۶ نفر (۶۰ درصد) مدرک دیپلم، ۲۱ نفر (۱۹/۱ درصد) مدرک لیسانس و ۷ نفر (۶/۴ درصد) مدرک فوق لیسانس داشتند. ۹۰ نفر (۸۱/۸ درصد) از دانش‌آموزان مادرانشان خانه‌دار، ۱۸ نفر (۱۶/۴ درصد) مادران شاغل و ۱ نفر (۰/۹ درصد) از مادران بازنشسته بودند و ۶۰ نفر (۵۴/۵ درصد) از دانش‌آموزان پدران شغل آزاد، ۳۱ نفر (۲۸/۲ درصد) کارمند، ۱۴ نفر (۱۲/۷ درصد) بازنشسته و ۵ نفر (۴/۵ درصد) از دانش‌آموزان پدرانی با شغل کارگری داشتند.

ضریب همبستگی Spearman نشان داد که بین رتبه تولد دانش‌آموزان با نمره کل تعارض از دیدگاه مادران ($r = -0/70$ ،$P = 0/45$) و از دیدگاه دانش‌آموزان ($r = 0/06$ ،$P = 0/48$) ارتباط معنی‌داری وجود نداشت.

بیشترین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه مادران شرکت کننده در پژوهش به ترتیب در ابعاد بلوغ جنسی، وضعیت تحصیلی، نوع ارتباط والدین، مورد اعتماد بودن، رفتار اجتماعی، کسب شخصیت، آزادی و استقلال‌طلبی بود و بیشترین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دانش‌آموزان شرکت کننده در پژوهش به ترتیب در ابعاد بلوغ جنسی، وضعیت تحصیلی، کسب شخصیت، نوع ارتباط والدین، استقلال‌طلبی، مورد اعتماد بودن، رفتار اجتماعی و آزادی نوجوان بود (جدول ۱). آزمون t مستقل نشان داد که بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران با وضعیت اشتغال مادران (خانه‌دار بودن مادران) ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($r = 0/20$ ،$P = 0/02$)، اما بین نمره تعارض از دیدگاه دانش‌آموزان و وضعیت اشتغال مادران ارتباط معنی‌داری وجود نداشت ($r = 0/05$ ،$P = 0/70$) (جدول ۲).

ضریب همبستگی Spearman نشان داد که بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران با تحصیلات مادر ($r = 0/04$ ،$P = 0/60$)، تحصیلات پدر ($r = 0/04$ ،$P = 0/60$) و از دیدگاه دانش‌آموزان با تحصیلات مادر و پدر ($r = -0/10$ ،$P = 0/20$) ارتباط معنی‌داری وجود نداشت (جدول ۳).

جدول ۱. مقایسه میانگین نمره حیطه‌های تعارض از دیدگاه دانش‌آموزان و مادران

حیطه‌های تعارض	دانش‌آموزان	مادران	P
	Mean ± SD	Mean ± SD	نمره تعارض مادران و دانش‌آموزان
نوع ارتباط والدین با یکدیگر (سؤال ۴-۱)	۲۶/۱۳ ± ۱۷/۲۴	۳۰/۲۲ ± ۱۶/۲۳	۰/۰۱۰
بلوغ جنسی نوجوان (سؤال ۹-۵)	۴۲/۰۷ ± ۱۴/۶۴	۳۶/۴۸ ± ۱۲/۴۳	<۰/۰۰۱
رفتار اجتماعی نوجوان (سؤال ۱۵-۱۰)	۲۳/۶۳ ± ۱۴/۴۸	۲۶/۰۱ ± ۱۰/۰۶	۰/۱۰۰
آزادی نوجوان (سؤال ۲۴-۱۶)	۲۲/۳۹ ± ۱۲/۷۱	۲۴/۵۱ ± ۱۰/۴۶	۰/۰۹۰
استقلال طلبی نوجوان (سؤال ۲۶-۲۵)	۲۵/۶۰ ± ۲۱/۷۳	۱۹/۸۴ ± ۱۶/۶۶	۰/۰۰۴
وضعیت تحصیلی نوجوان (سؤال ۳۱-۲۷)	۳۶/۶۰ ± ۱۳/۲۰	۳۴/۰۶ ± ۱۱/۴۷	۰/۰۷۰
کسب شخصیت نوجوان (سؤال ۴۷-۳۲)	۲۷/۳۶ ± ۱۲/۳۹	۲۵/۷۱ ± ۹/۸۹	۰/۱۰۰
مورد اعتماد بودن نوجوان (سؤال ۵۱-۴۸)	۲۵/۰۰ ± ۱۶/۲۷	۲۸/۳۳ ± ۱۲/۶۳	۰/۰۵۰

SD: Standard deviation

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]

جدول ۲. میانگین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان به تفکیک وضعیت اشتغال مادران

متغیر	شاغل	خانه دار	P
	Mean ± SD	Mean ± SD	
نمره تعارض از دیدگاه مادران	۳۶/۶۰ ± ۶/۹۰	۴۳/۶۰ ± ۱۲/۱۰	۰/۰۲
نمره تعارض از دیدگاه دانش‌آموزان	۴۱/۳۸ ± ۱۳/۵۰	۴۲/۶۵ ± ۱۶/۲۰	۰/۷۰

SD: Standard deviation

آزمون آنالیز واریانس یک طرفه (ANOVA) نشان داد که بین وضعیت اشتغال پدر با نمره تعارض کل از دیدگاه مادران (P = ۰/۹۵) و از دیدگاه دانش‌آموزان (P = ۰/۲۸) ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. ضریب همبستگی Pearson نشان داد که بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان ارتباط مستقیم وجود داشت (r = ۰/۴۶، P < ۰/۰۰۱).

جدول ۳. ضرایب همبستگی Spearman بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان با تحصیلات مادر و پدر

متغیر	نمره تعارض مادران		نمره تعارض دانش‌آموزان	
	r	P	r	P
تحصیلات مادر	۰/۰۴	۰/۶	−۰/۱	۰/۲۹
تحصیلات پدر	−۰/۰۴	۰/۶	−۰/۱	۰/۲۸

بحث

مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط بین نمره تعارض خانوادگی از دیدگاه دختران دبیرستانی و مادران آن‌ها درون شهر اصفهان در سال ۱۳۹۵ انجام گردید. یافته‌ها نشان داد که بیشترین نمره تعارض از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان در بعد بلوغ جنسی دیده شد. از آن‌جایی که مادران مهم‌ترین منبع اطلاعات دختران هستند و به طور غیر رسمی وظیفه آموزش بلوغ به دختران را بر عهده دارند، Ayalew و همکاران (۱۷) و Shiferaw و همکاران (۱۸) بیان کردند که نداشتن مهارت ارتباطی مناسب برای انتقال اطلاعات، مسایل فرهنگی، سطح تحصیلات مادر، پایین بودن سطح اطلاعات در این زمینه و شرم و حیا باعث می‌شود که مادران از دادن آگاهی کافی به دختران موفق نباشند و دختران نیز کمتر در این مورد با مادر صحبت می‌کنند و صحبت با همسالان را ترجیح دهند. کلانتری و همکاران اشاره کردند که موانع و مشکلات فرهنگی پیرامون آموزش بهداشت بلوغ و باروری به نوجوانان را می‌توان با رعایت فرهنگ و باورهای مردمی به حداقل رسانید و آموزش مادران در رابطه با چگونگی ارایه اطلاعات در مورد مسایل بلوغ به دختران می‌تواند تأثیر به سزایی داشته باشد (۱۹).

وضعیت تحصیلی نوجوان یکی دیگر از عوامل ایجاد کننده تعارض بین والدین و نوجوان بود. امروزه، تمایل والدین برای افزایش سطح تحصیلات نوجوانان افزایش یافته و همین امر باعث می‌شود که خانواده‌ها، فشار بیشتری روی نوجوانان اعمال کنند تا نوجوان بیشتر درس بخواند و بتواند وارد سطوح دانشگاهی شود و مدارج عالی را کسب کند و همین امر خود یکی از عوامل ایجاد کننده تعارض بین والدین و نوجوان است. در همین راستا، مطالعات نشان می‌دهد که آموزش مهارت‌های ارتباطی به والدین موجب بهبود روابط والدین با دانش‌آموزان می‌شود و جو مطلوب ارتباطی در بهبود وضعیت تحصیلی، افزایش اعتماد به نفس و کاهش تعارض بین آن‌ها مؤثر است (۲۰). سومین عامل مشترکی که دانش‌آموزان و مادران در ایجاد تعارض به آن اشاره کردند، نوع ارتباط والدین با یکدیگر بود. روابط مثبت والدین با یکدیگر منجر به ایجاد سطح بالاتری از استقلال در نوجوان می‌شود و به عنوان یک عامل محافظت کننده، آن‌ها را در برابر خطرات محیطی مصون نگه می‌دارد. مطالعات قبلی نشان داد که ارتباط مثبت والدین با یکدیگر ارتباط معنی‌داری با کیفیت ارتباط با نوجوان و بروز مشکلات رفتاری در نوجوان دارد و حمایت والدین و ارتباط مثبت با نوجوان منجر به کاهش اضطراب، افزایش اعتماد به نفس و کاهش رفتارهای بزهکارانه در نوجوان می‌شود (۲۲، ۲۱). Noller و Bagi بیان کردند که ارتباط مثبت والدین در روابط نوجوان- والدین با کیفیت رابطه والدین با یکدیگر ارتباط دارد و توانایی دستیابی به استقلال، آزادی و کنترل رفتار در نوجوانی با واکنش مناسب والدین به این نیازها به دست می‌آید (۲۳).

کسب شخصیت، رفتار اجتماعی نوجوان و مورد اعتماد بودن وی توسط والدین از دیگر عوامل ایجاد کننده تعارض در روابط دانش‌آموزان با مادرانشان بود. در همین راستا، Wong و همکاران اشاره می‌کنند که کیفیت رابطه والد- فرزندی به عنوان یک عامل مهم و تعیین کننده در رفتار اجتماعی، نگرش، تعاملات و باورهای نوجوان به حساب می‌آید. کنترل نوجوان چه از لحاظ روانی (به کارگیری اجبار برای نفوذ در نوجوان) و چه از لحاظ رفتاری (به کارگیری روش‌های تربیتی برای نظارت نوجوان) منجر به تحریک نوجوان و بروز تعارض در آن‌ها می‌شود و عدم مهارت کافی والدین برای برقراری ارتباط صحیح با نوجوان و کنترل و نظارت سخت‌گیرانه بر آن‌ها نقش مهمی در ایجاد تعارض بین والدین و نوجوان ایفا می‌کند (۲۴). مطالعه Branje و همکاران نیز در همین راستا بود (۲۵). Gunlicks-Stoessel و Powers اشاره دارند که در تعارض به وجود آمده بین مادر- دختر، دختران سطح بالاتری از سرخوردگی را تجربه می‌کنند و همین امر منجر به اختلال در شکل‌گیری شخصیت در نوجوان می‌شود (۲۶). Bosco Georgetta و همکاران در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که درک و اعتماد والدین بر رفتار و عملکرد نوجوان تأثیرگذار است و در واقع، رفتار نوجوان به عملکرد روانی والدین، میزان تعارض بین والدین، پذیرش و حمایت عاطفی نوجوان توسط والدین مرتبط است (۱۱).

بر اساس یافته‌های مطالعه، کمترین میزان تعارض از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان در حیطه‌های استقلال‌طلبی و آزادی نوجوان رخ می‌دهد. در همین راستا، Roggero و همکاران بیان می‌کنند که درگیری بین والدین و نوجوان ناشی از فرایندهای کسب استقلال است و برقراری ارتباط مثبت بین آن‌ها در انسجام خانواده، کاهش تعارضات و افزایش رضایت خانواده تأثیر به سزایی دارد (۴). Allen و همکاران در مطالعه خود اشاره کردند که ارتباط با والدین و کسب استقلال و آزادی عمل نقش محوری در رشد نوجوان ایفا می‌کند، اختلاف در جهت دستیابی به استقلال و آزادی عمل در نوجوان پیش‌بینی کننده تعارض با والدین است و هرچه عملکرد خانواده در زمینه کنترل رفتار و آزادی نوجوان با اشکالات بیشتری مواجه باشد، سطح ارضای نیاز (استقلال‌طلبی و آزادی) در نوجوان کاهش می‌یابد (۲۷).

www.mui.ac.ir
[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]
[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]

بر اساس نتایج به دست آمده، بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان با تحصیلات والدین ارتباط معنی‌داری دیده نشد. در تحقیقی نشان داده شد که پایین بودن سطح تحصیلات والدین منجر به ایجاد تعارض بیشتر با نوجوان می‌شود و مغایر با یافته‌های ما بود (۲۸). همچنین، بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران و دانش‌آموزان با رتبه تولد و وضعیت اشتغال پدر ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. علت آن می‌تواند این باشد که پدر به علت وضعیت شغلی، کمتر در خانه حضور دارد و ارتباط کلامی و عاطفی کمی بین آن‌ها و اعضای خانواده رخ می‌دهد که یافته‌های سلامی و همکاران هم‌راستا با نتایج پژوهش فوق بود (۲۹). نتایج نشان داد که بین نمره کل تعارض از دیدگاه مادران با وضعیت اشتغال آن‌ها ارتباط معنی‌داری وجود داشت. به این معنی که مادران خانه دار بیشتر با دختران خود کشمکش و تعارض دارند. شاید مادران شاغل مدیریت خلق بالاتر و توان سازگاری بهتری نسبت به مادران خانه‌دار با دختران نوجوان خود داشته باشند. مطالعه سلامی و همکاران مغایر با نتایج پژوهش حاضر بود (۲۹).

نتیجه‌گیری

در تعارض به وجود آمده، نمی‌توان به طور قطع مشخص کرد که در ناسازگاری و اختلاف بین والدین و نوجوانان چه کسی بیشترین نقش را دارد، اما می‌توان گفت که عدم آگاهی والدین و فرزندان از مهارت‌های ارتباطی باعث بروز ناسازگاری و تعارض می‌شود. برای حل تعارض و بهبود روابط بین والدین و نوجوانان به اقدامات پیشگیرانه و مداخلاتی نیاز است تا بتوان به طور مؤثر به خانواده‌ها، والدین و نوجوانان جهت بهبود رابطه و کاهش مشکلات کمک کرد.

از محدودیت‌های مطالعه می‌توان به حجم کم نمونه اشاره کرد که قابلیت تعمیم را دشوار می‌کند. همچنین، مطالعه فقط به تعارض مادر- دختر پرداخته و بهتر است در مطالعات آتی تعارض مادر- پسر نیز مورد بررسی قرار گیرد. بر اساس یافته‌های مطالعه پیشنهاد می‌شود، کلاس‌های آموزشی برای دختران نوجوان و مادرانشان در خصوص نحوه ارتباط با یکدیگر، مسایل جنسی و بلوغ در جهت آگاه‌سازی آن‌ها برگزار شود و مشاوران در مدارس به بحث تعارضات خانوادگی بیشتر توجه کنند.

تشکر و قدردانی

لازم به ذکر است، مقاله حاصل پایان‌نامه به شماره ۳۹۴۸۳۳ مصوب معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان می‌باشد.

References

1. Ozmet E, Bayolu AS. Parent-young adult conflict: A measurement on frequency and intensity of conflict issues. Int J Soc Res 2009; 2(8): 314-22.
2. Asadi SM, Shamansouri N, Reza Mohammadi M, Rezaie F, Smetana GJ. The correlation between socio-cultural context and adolescent-parent relationship in Iran. Adv Cogn Sci 2006; 7(3): 28-35. [In Persian].
3. Saxena R, Srivastava N, Naithani R. Disagreements in parent-adolescent relationship: A comparison in middle class families and lower class families. Studies on Home and Community Science 2011; 5(2): 99-104.
4. Roggero A, Rabaglietti E, Settanni M, Ciairano S. Adolescents communication, conflict styles and conflict resolutions with parents, peers and romantic partners: Similarity, differences and relations with satisfaction. Problemsof Psychology 2011; 3: 97-111.
5. Marici M. Psycho-behavioral consequences of parenting variables in adolescents. Procedia Soc Behav Sci 2015; 187(Supplement C): 295-300.
6. Asadi Younesi MR, Mazaheri MA, Shahidi S, Tahmasian K, Fayyaz Bakhsh MA. Construction and validation of a parent-adolescent conflict questionnaire (Adolescent's Form). Journal of Family and Research 2011; 8(12): 43-70. [In Persian].
7. Turliuc MN, Marici M. What do romanian parents and adolescents have conflicts about? Revista de Cercetare si Interventie Sociala 2013; 42: 28-49.
8. Hemati S. Check local development and standardization of communication skills training package based on the pathology of interactive parent-teen high school students [MSc Thesis]. Isfahan, Iran: University of Isfahan; 2012. [In Persian].
9. Pourbaferani M, Etemadi O, Akbarzadeh M, Jazayeri R. Evaluating the role of mother personality, maternal marital conflict, mother conflict resolution style and daughter conflict resolution style in predicting of mother-daughter conflict. Sociology of Women 2015; 6(3): 105-26. [In Persian].
10. Warner J. Conflict between mother and teenage daughters fosters communication. Journal of Community Psychology 2004; 34(3-4): 234-50.
11. Bosco Georgetta L, Renk K, Dinger TM, Epstein MK, Phares V. The connections between adolescents' perceptions of parents, parental psychological symptoms, and adolescent functioning. J Appl Dev Psychol 2003; 24(2): 179-200.
12. Zhao H, Xu Y, Wang F, Jiang J, Zhang X, Wang X. Chinese adolescents' coping tactics in a parent-adolescent conflict and their relationships with life satisfaction: The differences between coping with mother and father. Front Psychol 2015; 6: 1572.
13. Cicognani E, Zani B. Conflict styles and outcomes in families with adolescent children. Social Development 2010; 19(2): 427-36.
14. Eisenberg N, Hofer C, Spinrad TL, Gershoff ET, Valiente C, Losoya SH, et al. Understanding mother-adolescent conflict discussions: Concurrent and across-time prediction from youths' dispositions and parenting. Monogr Soc Res Child Dev 2008; 73(2): vii-160.
15. Ishak NM, Yunus MM, Iskandar IP. Trust, communication and healthy parental attachment among Malaysian academically

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]

talented college students. Procedia Soc Behav Sci 2010; 9(Supplement C): 1529-36.
16. Nasiri M, Tefagh M, Maghsoudi J, Hasanzadeh A. Com parative investigation of adolescent's communicational problems wtthparents from the points of view of these two groups. J Shahrekord Univ Med Sci 2001; 3(2): 31-8. [In Persian].
17. Ayalew M, Mengistie B, Semahegn A. Adolescent-parent communication on sexual and reproductive health issues among high school students in Dire Dawa, Eastern Ethiopia: A cross sectional study. Reprod Health 2014; 11(1): 77.
18. Shiferaw K, Getahun F, Asres G. Assessment of adolescents' communication on sexual and reproductive health matters with parents and associated factors among secondary and preparatory schools' students in Debremarkos town, North West Ethiopia. Reprod Health 2014; 11(1): 2.
19. Kalantary S, Ghana S, Sanagoo A, Jouybari L. Puberty and sex education to girls: experiences of Gorganians' mothers. J Health Promot Manag 2013; 2(3): 74-90. [In Persian].
20. Ahmadi M, Hatami H, Ahadi H, Assadzadeh H. A study of the effect of communication skills training on the female students' self-efficacy and achievement. Journal of New Approach in Educational Administration 2014; 4(4): 105-16. [In Persian].
21. McKinney C, Renk K. A multivariate model of parent-adolescent relationship variables in early adolescence. Child Psychiatry Hum Dev 2011; 42(4): 442-62.
22. Eisenberg N, Zhou Q, Spinrad TL, Valiente C, Fabes RA, Liew J. Relations among positive parenting, children's effortful control, and externalizing problems: A three-wave longitudinal study. Child Dev 2005; 76(5): 1055-71.
23. Noller P, Bagi S. Parent-adolescent communication. J Adolesc 1985; 8(2): 125-44.
24. Wong SM, Nga-man Leung A, McBride-Chang C. Adolescent filial piety as a moderator between perceived maternal control and mother-adolescent relationship quality in Hong Kong. Social Development 2010; 19(1): 187-201.
25. Branje SJT, van Doorn M, van der Valk I, Meeus W. Parent adolescent conflicts, conflict resolution types, and adolescent adjustment. J Appl Dev Psychol 2009; 30(2): 195-204.
26. Gunlicks-Stoessel ML, Powers SI. Adolescents' emotional experiences of mother-adolescent conflict predict internalizing and externalizing symptoms. Journal of Research on Adolescence 2008; 18(4): 621-42.
27. Allen JP, Hauser ST, O'Connor TG, Bell KL. Prediction of peer-rated adult hostility from autonomy struggles in adolescent-family interactions. Dev Psychopathol 2002; 14(1): 123-37.
28. Moore KA, Kinghorn A, Bandy T. Parental relationship quality and child outcomes across subgroups. Washington, DC: Child Trends; 2011.
29. Salami M, Hosseinpour M, Attari YA. The effectiveness of problem-solving skill training on parent-child conflicts among the girl students of high schools in Behbahan. Journal of Modern Thoughts in Education 2010; 5(2): 31-48.

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]

DOI: *10.22122/jhsr.v13i3.3022* *Published by Vesnu Publications*

Journal of Health System Research Received: 18.12.2016

Vol. 13, No. 3, Autumn 2017 Accepted: 02.05.2017

An Investigation of the Relationship between the Family Conflict Scores of High School Girls and Their Mothers

Elaheh Fakhredin[1], Maryam Amidi-Mazaheri[2]

Original Article

Abstract

Background: The formation of conflict between parents and adolescents is a common problem during adolescence. The present study aimed to investigate the relationship between the family conflict scores from the viewpoint of high school girls and their mothers in Isfahan City, Iran.

Methods: This was a descriptive-analytic study. Data were collected using the Family Conflicts Questionnaire from the viewpoint of adolescents and parents. The study population comprised of 220 mothers and their daughters who were high school students in District 3 of Isfahan. After completing the questionnaires in the focus group, data were entered into SPSS software and were analyzed using Spearman's correlation test, independent t-test, and ANOVA.

Findings: The results showed that the highest rate of conflicts between students and mothers were in the fields of sexual maturity, educational status, and parents' relationship with each other and the lowest rate of conflicts were in the fields of adolescents' independence and freedom.

Conclusion: It is necessary to design and provide appropriate educational interventions to reduce conflict between mothers and daughters in the field of sexual maturity, education status, and parents' relationship with each other.

Keywords: Family conflict, Adolescent girls, Parent-child relations

Citation: Fakhredin E, Amidi-Mazaheri M. **An Investigation of the Relationship between the Family Conflict Scores of High School Girls and Their Mothers.** J Health Syst Res 2017; 13(3): 367-72.

1- MSc Student, Student Research Committee AND Department of Health Education and Health Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

2- Associate Professor, Department of Health Education and Health Promotion, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Maryam Amidi-Mazaheri, Email: maryamamidi@hlth.mui.ac.ir

[Downloaded from hsr.mui.ac.ir on 2026-10-15]

[DOI: 10.22122/jhsr.v13i3.3022]